

Çiftliğin Yeni Efendisi
Yasin Gençkol

Tilki Kitap©

www.tilkikitap.com

kitap@matbumedya.com

0850 304 22 03

Yayıncı Sertifika No 28740

Genel Müdür: Emrah Çelik

Genel Yayın Yönetmeni: Oğuz Şahin

Yayın Yönetmeni: Sinan Kocaman

Editör: Tuğba Ünlüer

Son Okuma: Alev Sevgi

Sayfa Tasarım: Efe Bozkurt

Kapak Tasarım: Efe Bozkurt

Kitappad
com

Kitaplobi
com

Kitapşeyleri
com

1. Basım, İstanbul, Şubat 2025

ISBN: 978-625-6130-60-9

Tilki Kitap Matbaa / İstanbul

Matbaa Sertifika No: 48138

Eserin tüm telif hakları yazara aittir. Yazar, bu baskı için basım-satış-dağıtım-tanıtım haklarını Tilki Kitap'a devretmiştir. Yazar, eserin kapak dahil içeriğindeki tüm materyallerin (metin, görsel öge, tablo...) yasal ve fikri sorumluluğunu kabul etmiştir. Tilki Kitap'ın kurumsal görüşü olmayabilir.

ÇİFTLİĞİN YENİ EFENDİSİ

Yasin Gençkol

Ön Söz

Çiftliğin Yeni Efendisi, insan ilişkilerinin karmaşıklığını, güç mücadelelerini ve değişen toplumsal dinamikleri merkezi- ne alan bir hikâye anlatıyor. Anadolu'nun kırsal bir çiftliğinde geçen olaylar, karakterlerin iç dünyalarını, zaaflarını ve hırslarını gözler önüne seriyor.

Çiftliğin yeni efendisi olan Zeki Kemal Oruçlu, geçmişte yaşadığı zorlukların ve aşağılanmaların intikamını almak isteyen karmaşık bir karakterdir. Onun kibri, çiftlikteki diğer karakterlerin hayatlarını derinden etkiler ve bir dizi çatışmayı tetikler.

Roman boyunca aile bağları, aşk, ihanet ve toplumsal statü gibi temalar işleniyor. Karakterlerin içsel yolculukları, okuyucuyu insan doğasının derinliklerine götürüyor. Aynı zamanda okuyucuyu çiftliğin atmosferine çekerek karakterlerin kaderine de ortak ediyor.

Okuyucu, Zeki Kemal'in çiftliğe etkisini, diğer karakterlerin verdiği tepkileri ve aralarındaki ilişkilerin gelişimini merakla takip edecektir.

Toplumsal değişimlere de ışık tutan bu kitap, Anadolu'nun kırsal kesimindeki bir çiftliğin modernleşme sürecindeki dö-

nüfûmünü ve bu değişimin karakterler üzerindeki etkilerini aktararak okuyucuya düşündürücü bir bakış açısı sunuyor.

Çiftliğin Yeni Efendisi kitabı, insan psikolojisine ve toplumsal dinamiklere ilgi duyan okuyucular için sürükleyici ve etkileyici bir roman...

1. Bölüm

Dayım, tren makinisti Selahattin Selim, emekliye ayrıldıktan sonra kendisine akrabasından miras kalan Kösrelik köyündeki bir çiftliğe yerleşti. Orada, sanki ömrü boyunca sarayından dışarı adım atmadan, atadan, dededen mülk sahibi gibi yaşamaya başladı. Hani dünyada her şeyden memnun görünen, her şeye alışan insanlar vardır ya, işte dayım da onlardandı. Ondan daha sessiz, daha uysal bir adam güç bulunurdu. Birisi çıksa da dayımdan kendisini sırtında şöyle iki kilometrelik bir yere götürmesini rica etse belki de götürürdü. Öyle iyi yürekliydi ki ufacık bir rica üzerine bütün varını yoğunu, sırtındaki gömleğini vermeye hazırdı. Babayiğitti. Uzun boylu, geniş omuzluydu. Sık sık tıraş olduğundan yüzü parlaktı. Kafasına kasket takmaya bayılırdı. Bembeyaz dişleri, kahverengi uzun bıyıkları, gür bir sesi vardı. Kesik kesik, hızlı hızlı konuşur, güldüğü zaman ortalığı inletirdi.

Emekliye ayrıldığında kırklı yaşlarında idi. Yirmi yaşında başlamıştı çalışmaya. Çok da genç evlenmişti. Karısını çılgınca sevdi hep ve karısı da dayımın kalbinde silinmez, değerli hatıralar bırakarak öldü. Dayım bir gün birçok bağı, bahçesi

ve çalışmanı olan Kösrelik'teki çiftliği miras olarak aldı, trendeki işinden emekli oldu, yukarıda anlattığım gibi çocuklarıyla birlikte köye yerleşti.

Doğumu annesinin ölümüne sebep olan oğlu Metin yedi yaşındaydı. On dört yaşındaki büyük kızı Merve, annesinin ölümü üzerine Ankarada, yatılı okulda okuyordu. Lakin dayımın evi kısa bir süre sonra -biraz abartılı olacak belki ama- içne atsanız yere düşmeyecek hâle geldi.

Dayım mirasa konup da emekliye ayrıldığında annesi, dul kaldı. Kocası, Yozgat'ta iyi bilinen, büyük dedesi mutasarrıf-lık da yapmış, emekli öğretmen Kamil Efendi'ydi. Öğretmen, annesinin ikinci kocasıydı. On altı yıl önce evlenmişlerdi. O sıralar dayım da evlenmeyi aklından geçiriyormuş. Annesi bir türlü razı olmamış, iki gözü iki çeşme, oğlunun ne bencilliğini ne nankörlüğünü ne de saygısızlığını bırakmış. Sonra bütün bu sitemler, haykırmalar arasında, oğlundan evvel kendisi evleniverdi. Evlendiğinde tamı tamına kırk beş yaşındaydı. Lakin zavallı dayımı bunda da suçlu çıkardı. Güya evlenmesinin sebebi, (yersen) yuva kurma küstahlığını düşünen, saygısız, bencil oğlunun onu ihtiyar hâlinde sokakta bırakacağı kaygısıymış...

Ölen öğretmen gibi akli başında bir adamın, kırk beş yaşında bir dulla evlenmesinin gerçek sebebini hiçbir zaman öğrenemedim. Kadını paralı sanması akla gelebilirdi. Bazılarının söylediklerine göre de öğretmen bu işi ihtiyarladığında türlü türlü hastalığın kapısını çalacağını hissederek bir hizmetçiye ihtiyacı olacağını düşündüğü için yapmıştı. Yalnız şu söyleyeceklerim iyi biliniyordu ki karısıyla yaşadığı sürece, onu zerre kadar saymamış, her fırsatta kendisini alaya alıp durmuştu.

Öğretmen, garip biriydi. Liseyi yarım yamalak okumuştur lakin üniversiteyi rahat kazanmıştı. Tabii orayı da zor okumuştur. Bitirir bitirmez memleketinde, görevine hemen başlamıştı. Ama pek budala biri değildi. Herkesi küçümsüyor, hayatta hiçbir kurala bağlanmıyor; herkesle, her şeyle alay ediyordu. İhtiyarlayınca vaktiyle pek de düzenli, dürüst olmayan yaşayışının kazandırdığı bir sürü hastalık yüzünden hırçın, sinirli, merhametsiz oldu. Öğretmenlik hayatı başarılı geçmişti. Bununla birlikte, “tatsız bir olay” yüzünden emekliye ayrılmak zorunda kaldı. Mahkemeden yakasını güç bela kurtardı. İki tane kuzu-yu kurban kestirip dağıttığını duymuştum. Fakat emekli maşası alma hakkına mani oldular. Bu hâl onu büsbütün çileden çıkardı. Mali durumu sürekli kötüye gitti. Babasından kalan evde oturuyordu ve bahçesinde ektiklerini satıyor, karşılığında aldığı parayla da geçimini sağlıyordu. Önceki eşinden olan oğlu bu durumu kabul etmedi. Babası çalışmasın diye kazandığı paradan ona gönderir oldu. Bununla beraber öğretmen, eski hayatına döndü, masraflarını kısmamaya başladı. Gideceği bir yer olursa özel araba tutup onunla giderdi.

Kısa bir zaman içinde kötürüm oldu. Böylelikle hayatının son beş yılını tekerlekli koltuğunda tamamladı. Koltuğunu, bir zaman karısı itti daha sonrasında oğlunun tuttuğu uşağı. Öğretmenlerden, ağza alınmayacak küfürlerden başka bir şey işitmezdi.

Dayım babalığının hâline dolayı, annesinin düştüğü duruma üzülüyordu. Annesine son meteliğine varıncaya kadar para gönderiyordu. Hatta çiftliğini birkaç kere ipotek ettirmişti ve kendisini her şeyden yoksun ederek o zamanki hâline

göre ödeyemeyeceği borçlara girmişti. Ama bunlara rağmen bencil evlat olmaktan yakasını kurtaramamıştı.

Dayımı kandırması kolaydı. Sonunda kendisi de bencil olduğuna inandı, hem kendisine ceza olsun hem de bencil olmadığını göstereceğini diye gönderdiği paranın miktarını artırdıkça artırdı. Annesi ise kocasına âdeta tapardı. Onu en çok öğretmen olduğu için beğeniyor, karısı olduğu için kendisini şanslı hissediyordu.

Konakta kadının ayrı bir dairesi vardı. Orada, kocası yarı ölü bir vaziyette yatarken mahalle dedikoducuları, yalaka komşuları ve hiç yanından ayırmadığı kedileriyle sefa sürüyordu. Bayan Irgatçioğlu, Yozgat'ta önemli bir şahsiyetti. Düğünlerde ve katıldığı davetlerde, kocasından ötürü gördüğü saygı, evdeki sıkıntılarını unutturmaya yetiyordu. Şehrin tanınmış gezeleri ona gelip ne oluyor bitiyorsa yetiştiriyorlardı. Her gittiği yerde başköşe onundu. Kısacası, kocasının ününden küçücük Yozgat'ta elinden geldiği kadar faydalanıyordu.

Kamil Efendi, bunların hiçbirine karışmıyordu ama başkalarının yanında karısıyla insafsızca alay etmekten de geri kalmıyordu. “Böyle bir uyuzla niye evlendim?” diye yanındakilere sorardı. Karşılık vermek kimsenin haddine değildi. Zamanla bütün dostları kendisinden uzaklaştı. Hâlbuki Irgatçioğlu kalabalık arıyordu, çene çalarak biraz tartışmayı, karşısında sözlerini dinleyecek birini bulmayı istiyordu. Serbest düşünceli, caminin yolunu bilmez, dinsiz adamın biriydi. Hep siyasi konular üzerinde konuşmaktan hoşlanırdı. Fakat Yozgatlı dostları, siyasi konulardan haz etmedikleri için yavaş yavaş Irgatçioğlu konağından ayaklarını çektiler.

Evde sık sık akşam toplantıları düzenliyorlardı. İskambil oyunları eşliğinde, şarkılarla, pahalı mezelerle misafirleri eğlendirmeye çalışıyorlardı. Ama özellikle oyunu kaybettiği akşamlarda, Bay Irgatçioğlu öyle krizler geçiriyordu ki karısı ve yalakaları korku içinde dualar ediyor; bakla, iskambil falları açılıyor, sabahına dilencilere parmak çörek dağıtacağım diye sözler veriyorlardı. Öğle sonları da işleyecekleri her hata sebebiyle kendilerini küfür, bağırıp çağırma ve hatta dayak bekleyen yeni bir toplantıya korkarak hazırlanıyorlardı.

Kızdığı zaman öğretmenin gözü kimseyi görmezdi: Kadın gibi ciyak ciyak bağırır, yine ağza alınmayacak küfürler ederdi. Bazen kâğıtları yırtıp fırlattıktan, oyun arkadaşlarını kovduktan sonra üzüntüden ağladığı da oluyordu. Bütün mesele yanlış oynanan bir kâğıt yüzünden çıkardı. Daha sonraları gözleri bozulunca öğretmene öğleden sonraki yarım saatlik süre için kitap okuyacak bir adam lüzumu doğdu. İşte, o vakit Zeki Kemal Oruçlu ortaya çıktı.

Zeki Kemal, Irgatçioğlu konağına boğaz tokluğuna, bir sığıntı olarak girmişti. Nereden çıkageldiği bilinmiyordu. Ben, sağa sola sorarak geçmişiine ait tek tük bilgi edinebilirdim.

Her şeyden önce Oruçlu, eskiden valilikte memurmuş, bir haksızlığa kurban gitmiş... Bazı söylentilere göre de bir vakit Ankara'da edebiyatla uğraşmış. Kim bilir belki de, kitapları bu sebeple eşsiz bir güzellikte okuyordur. Diğer taraftan Zeki Kemal'in kara cahil olduğu da bilinen bir gerçektir. Hiçbir işte başarı kazanamadığı kesin olarak biliniyordu. Sonunda çile doldurmak için konağına okuyucu olarak girmişti.

Öğretmenin ekmeğini yiyen Zeki Kemal'in katlanmadığı hakaret yoktu. Fakat öğretmen ölüp de Zeki önemli, olağanüs-

tü bir kişi hâline gelince etrafındakileri konaktaki meddahlık görevini sırf bir dost gibi kabul ettiğine inandırmaya çalıştı durdu. Bay Irgatçioğlu onun velinimetiymiş, kimsenin anlayamadığı büyük bir zatı muhteremmiş, yalnız ona, Zeki Kemal'e ruhunun gizli köşelerini açarmış... Hatta Zeki'nin öğretmenin emri üzerine hayvan taklitleri, çeşitli maskaralıklar yapması, sadece ıstırap içinde bulunan dostunu neşelendirmek içinmiş. Lakin Zeki Kemal Oruçlu'nun bu açıklamaları ve yorumlarına ben inanmıyorum.

Öte yandan öğretmenin yanında meddahlık eden Zeki'nin kadınlar dairesinde bambaşka bir durumu vardı. Bunu nasıl becerdiğini, böyle işlerde ihtisas sahibi olmayanlar kanaatimce kolay kolay anlayamazlar. Bayan Irgatçioğlu, bu adama karşı -sebebini bilmek zor- gizemli bir saygı beslemekteydi.

Gitgide Zeki Kemal, Irgatçioğlu konağının kadınlar kısmında dehşetli bir nüfuz sahibi oldu. Nüfuzu, az çok bazı meraklı kadınların gizli saklı ziyaret ettikleri falcıların nüfuzunu andırıyordu. Yüksek sesle din kitapları okur, gayet yüksek perdeden Yunus Emre'den, Mevlânâ'dan dem vururdu. Hayatını, başından geçen olayları anlatırdı.

Cuma namazlarına, hatta bazı günlerde sabah namazlarına bile giderdi. Gelecek hakkında az buçuk kehanette bulunurdu, rüya yorumunda ve eşi dostu çekiştirmekte üstüne yoktu. Öğretmen, arka odalarda olup bitenleri seziyor, meddahına daha çok eziyet ediyordu. Ama Zeki'nin çektiği bu cefa, Bayan Irgatçioğlu'nun ve etrafındakilerin ona daha çok saygı duymasını sağlıyordu.

Sonunda her şey değişti. Öğretmen öldü. Ölümü başkalarınıninkine benzemedi. Bu dinsiz, zındık adam ölümünden fena

hâlde korkuyordu. Ağlıyor, yanına birkaç sure okusunlar diye imamları çağırıyordu. Ölüme hazırlık adına bir zaman, Zeki ona abdest aldırды da kabul olup olmayacağını Rabbim bilir; koltuğunda oturduğu yerde, namaz bile kıldı. Ama namaz kılar, ardından yapılan akşam toplantısında iskambil oynamaktan da kaçamazdı. Zavallı, son günlerinde, “Ölmek istemiyorum!” diye haykırır, hatta ağlayarak Zeki Kemal’den af dilerdi. Bu olayın ileride Zeki Kemal’in yükselmesine büyük etkisi olmuştu.

Kamil Irgatçioğlu, son nefesini vermeden önce şöyle bir olaya kalkıştı:

Zeki Kemal’in, ilk gördüğümde kendi oğlu sandığım, akabinde hayatta olmayan uzaktan bir akrabasının oğlu olduğunu öğrendiğim, cılız bir erkek çocuğu, neredeyse odasından hiç dışarıya çıkmadan konakta kalmaya başlamıştı. Irgatçioğlu’nun en çok zevkle hırpaladığı, kötürüm kaldığı beş yıl içerisinde saflığından, sessizliğinden en çok faydalandığı çocuk, o gün çoğu zamanki gibi odasında, büyük bir olasılıkla uyuyordu. Zeki, oğlanı uyandırdı, Irgatçioğlu’nun yanına gönderdi. Bunu bizzat öğretmenin kendisi istemişti. Sırf yanlarında kalıyor diye zavallı öksüze, hırsından ağzından salyalar saçarak ağza alınmayacak küfürler etti. Yine her zamanki gibi hüngür hüngür ağlattı çocuğu ve bir saat kadar sonra da öldü.

Bayan Irgatçioğlu, oğlunu görmek istemediğini, böyle bir anda onu görmektense ölümü tercih ettiğini söylemesine rağmen babalığının ölümü dayıma haber edildi. Cenaze pek görkemli bir şekilde kaldırıldı. Elbette bu da öğretmenin oğlunun ve fiziki varlığına katlanılamayan, saygısız addedilen dayımın kesesinden hemen hemen yarı yarıya karşılandı. Öğretmenin

oğlu Servet Irgatçioğlu'nun mesleğini bilmiyordum, cenaze sırasında Ankara'da bir restoranı olduğunu öğrendim. Mezar, içinde Irgatçioğlu sülalesinden birçok kişinin de mezarının olduğu, Çamlık'ın Yozgat'a göre arka sırtında kalan Divanlı köyünde yapıldı. Beyaz mermer taşına ölenin ismi, doğum ve ölüm tarihleri ve Mevlânâ'nın: "Bir yanda ölümdür ama o yanda doğumdur. Ölüm batma gibi görünür ama aslında doğmaya hazırlıktır." sözü yazıldı. Bunların yazılmasında Zeki Kemal Oruçlu da canla başla çalıştı.

Bayan Irgatçioğlu -kendisi benim de anneannem olur- dik kafalı dediği oğlunu affedinceye kadar epey nazlandı. Yalaka kalabalığı arasında ağlayıp inleyerek "dik başlının" ricasıyla yanına, yani Kösrelik köyüne gitmektense kuru ekmek yiyip gözyaşı içmeye; elinde değnek, kapı kapı dolaşarak dilenmeye razı olduğunu, onun evine bir kerecik olsun ayak bile basmayacağını söyledi durdu. Anneannem pek ustaca, âdeta bir sanatçı edası ile konuşuyordu. Kısacası, çenesi ağrıyana kadar konuştu durdu. Ama şunu da söylemeden edemeyeceğim, bütün bu bağırıp çağırılmalar arasında, bir yandan da Kösrelik köyüne göç hazırlıkları yavaş da olsa yapılıyordu.

Dayım, Kösrelik'ten Yozgat şehir merkezine kadar, doksan kilometreye yakın yol alarak yüksek tekerlekli arabasıyla geldi. Anası da kocası gömüldükten ancak iki hafta sonra onu huzuruna kabule razı oldu. Aralarını da -şaşırmayın ama- Zeki buldu. Bu iki haftanın içinde daha önceden asi diye ad taktığı oğluna sitem etmiş, "insafsızca" hakaretleriyle adamcağızı ayıplamış, hatta ağlatmış, âdeta umutsuz bir hâle sokmuştu.

Zavallı canım dayımın üzerinde Zeki'nin şu anlaşılmaz, insafsızca yaptığı baskısı işte böyle başlamıştı...

2. Bölüm

Zeki, karşısında nasıl bir adamın bulunduğunu anlamıştı. Soytarılık ettiği zamanın geçtiğini, adam kıtlığı olursa eğer kendisinden bir kâhya çıkabileceğini hemen sezdi. Çektikleri vardı ya, işte onların acısını hem de nasıl fazlasıyla çıkardı.

Dayıma içli içli:

“Sizi doğuran ananız, açlıktan titreyen kupkuru ellerine bir değnek alıp da dayana dayana, kapı kapı dilense ne yaparsınız?” diyordu. “Böyle bir kadın için ne korkunç bir akıbet! Ya bir gün, şüphesiz ki hata ile olmaz şey değil, sizin köye gelip kapınızı çalarak, ‘Allah rızası için bir sadaka...’ diyerek elini uzatmış olsa? Siz canının bir parçası da o anda kuştüyü yatağında uzanmışsınız yahut bir yer sofrasında doya doya mercimekli, kara kara etli bulgur pilavını yiyorsunuz... Doğrusu müthiş bir şey olurdu, müthiş!.. Ama işin en müthiş tarafı, Selahattin Bey bunu size söylememe izin verin, siz şu andaki gibi, ağzınız havada, gözlerinizi dikmiş, duygusuz bir taş gibi karşımda durmazsınız. Kanaatimce, hatta bu ayıptır. Bunlar aklınıza gelir gelmez, saçınızı başınızı yolmanız, şu Çalatlı’dan akan dere kadar... Ne Çalatlı’sı, şu Yerköy’e yakın bir ırmak var-

dı, neydi adı?.. Hatırladım! Delice ırmak kadar, yok bu da az gelir, Karadeniz, Akdeniz kadar gözyaşı dökmeniz gerekirdi!”

Zeki Kemal, o kadar fazla heyecanlanmıştı ki saçmalıyor-du. Zaten ne zaman tam yeri olduğunu düşünerek aklındaki-leri açmaya çalışsa hep böyle saçmalardı.

Nihayet anneannem, bütün o yalaka tayfasıyla, Zeki Kemal ve can dostu Zeliha Demir ile birlikte Kösrelik köyünü şeref-lendirdi. Söylendiğine göre oğlunun yanında kalmayı deneyecek, böylelikle onun kendisine karşı ne dereceye kadar saygılı olduğunu anlayacaktı.

Saygısı denenecek dayımın hâlini görmek istemezsiniz!

Anneannem haftada iki üç defa, bir daha geri dönmeyecek kocasını hatırlayarak bunalımlar geçirmeyi, kendi üzerine bir görev bildi. Dayım da her seferinde düzenli bir şekilde hırpalanıyordu. Anneannem arada bir, özellikle yabancı birkaç kişi var ise torunlarını çağırarak oturturdu, “Böyle babanın yanın-da ziyan olacaklar...” diye konuşur, çocuklara içli, tasalı gözle-riyle bakardı. Hele sonrasında, en aşağısı bir saate yakın süren, sessizce ağlama tufanına tutulurdu. Eğer dayım, bu ağlamaların sebebini anlayamazsa yanmıştı! Oysa zavallı, canım dayım bunu neredeyse hiçbir zaman anlayamadı. Saflığından olacak, aksi gibi ağlama anlarında çıkagelir, suçlu sanıklar gibi sorgu-ya çekilirdi. Lakin bu olanlara karşın annesine olan saygısı hiç azalmamış, tam tersine arttıkça artmıştı.

Kısacası, anneannem de Zeki Kemal Oruçlu da yıllarca Kamil Irgatçioğlu'nun sebep olduğu fırtınaların geri dönmek üzere kendilerini terk edip gittiğini anlamışlardı.

Anneannemin günün çoğu vaktini üzerinde oturarak geçirdiği sedirinde, arada bir kendini kaybedip bayıldığı oluyor-